

Taxi sudamericàn a Bulaggna?

Quand andénn in turnè int al sudamèrica, am capitè spass ed tór di taxi, in Brasíl, in Arzenténa e in Uruguái. Al prémm quel ch'a nuté al fó cal vaider gròs dâu dîda e cla lamîra d azâr incastrè stra i pasegêr e l autéssta. Un quel che, tra l èter, l ardûs dimónndi al spâzi a dispuziàn ed quî ch'stan par de drî. "Barriera anti-rapina!" l um déss un amîg italo-uruguajàn. Mo žîzla, che fât mând! Int la mî ingenuità, cunvènt che Bulaggna la séppa l'ónnica zitè in dóvv mé a pòs vîver trancuèll, a guardèva cla barîra d azâr e vaider acsé cum a guardé al dâu târr gemèli ed New York (che l ân dâpp al fènn la fèn ch'a savî): ròba americhèna, ch'la n ha gnént a che fèr con l'Itàglia.

E invèzi nâ! Ai ho lèt int al giornèl che anc qué, a Bulaggna, i vòlen curazèr i taxi ch'i gîren ed nòt. "Sicurezza anti-rapina" i dîsen, e i han anc rasân, vésst che in gîr ai é sänper pió delincuènt prònt a mazèr la žänt par pûc éuro. Però, che tristazza! Mo cus'èla dvintè la nòstra Bulgnâza, ch'l'èra al paradîs di biasanòt ch'i tirèven matèna ciacarànd sätta i pôrdg o in piâza Mazâur...

E viazèr in reoplàn? Adès, con la pòra di terorssta, prémma d inbarchères ai é da fèr una manfrèna ch'la n finéss mâi! Ed st päs qué l andarà a finîr ch'ai srà l òblig ed presentères al *cècc-inn* tòtt nùd néd, in fila par fèr i raggi... Sé, parché ai prév èser un quelc kamikaze ch'al vòjja fèr scupîer l'aeromobile con socuànt sachètt d esplosîv *introdotti per via orale*, con la méccia ch'la sèlta fòra dal bûs dal gnècc...

I dîsen ch'i én al prèzi che bisâggna paghèr al prugrès, ala *globalizzazione*... Bän, a mé cal prugrès che qué al n um piès gnanc un pòc!

Al fularén Žil e Tèra

Una vòlta San Pîr l ardué i Ànzèl e al déss:

- *Ragâz, a savî che qué só ai funziànna incòsa ala perfeziàn, parfén coi nùv arivè ch'i én qué da apanna žänt o dusänt ân. Anca lâur i han tót-*

ta la beatitúdin ch'i s én meritè, però ai ho l'inpresiàn ch'ai amanca quel. L'ètra matèna ai n ho incuntrè ón ch'al stèva tòtt pinsirâus int un cantunzén e ai ho dmandè: «Èt quel ed sbalèrz? It žâ ed calendèri?». E ló: «Gnînta, gnînta, par carità... sâul ch'am piäsrev ed savair se st ân i limón i s madûren cum vâ».

- *I limón?* - al gé un ànzèl tòtt maraviè - *Bän, mo csa i änta i limón qué in Paradîs?*

- *T capirè, lu-là an avèva brîsa in mänt i sù fiù o i sù anvùd o mé n sò còsa: sâul i sù limón, capéssè?*

I ànzèl i génn d avair capé benéssum la fazannda di limón, mo i n avèven gnanc capé duv al vléss andèr a finîr San Pîr col sò bacâi. E ló l andé d lóng a dîr:

- *E pò an i é mégga sâul i limón. L èter dé una dunèla la m afairema e la m fâ: «Ch'al scûsa bän, Pirân bandätt. Mé, prémma ed vgnîr qué só al gabariòt, avèva piantè di gran bí pundôr còr ed bâ: èl däl nutèzzi? Ch'i séppen vgnó róss pulid?».* Alâura mé, con la mî véssta lóng, ai ho dé una sbarlucè là žâ in tèra e ai ho vésst che i *pundôr ed cla dunèla i èren dvintè una blazza e i avèven dè almànc žänt butèlli ed cunsèrva. A i l ho détt e lí l'é andè vî felîza e cuntänta. Però a capirî, a n pòs mégga strasinèr al mí tänp a tgnîr d òc' i ûrt e i žardén dla tèra, con tòtt quall ch'ai ho da fèr qué in purtinari! Siché dänca, ai ho pinsè d urganizèr un sarvèzzi d infurmaziàn, magâra un giornèl. Cs'in gîv, mò, vuèter?*

E tòtt i arspundénn:

- *Eh, che blazza, un giornèl, benéssum, con tòtti äl nutèzzi e anc däl fotografî!*

I fònn tòtt d acòrd e l Arcänzel Gabrièl al fó numinè diretâur. Sicómm pò che là só i quî i s fan int un spèll, i fònn stanpè sóbbit zenczänt miglión ed còpi dal giornèl ch'al fó batzè **Žil e Tèra**. Un gran suzès. Però... i cliènt cuntént däl nutèzzi i èren puchéssum. Ón al bruntlèva:

- *A mé, di limón, an m n in frèga un azidóll, mé a vlèva savair cum l é andè mí anvudén a scòla!*

E un èter:

- *Bän, limón e cínno a scòla, mo mé a vlèva savair se dmannda al Bulaggna l ha vént!*

E un ètr ancâura:

- *Mo sócc'mel, qué as lèz ed limón, ed tuétt a scòla, ed spòrrt, ed pundôr... mo i fât dla vétta i n sran mégga tòtt qué? Ai nûster ténp ai èra däl guèr, fâm e said, amazémènt e rubarî, âria e âcua avelenè, un quelc teremòt... pusébbil che adès ai vâga incòsa benéssum e pr al sò vèrs? A prupòsit ed teremòt, quí dal Bèlice arèni pò avó una cà o srèni anc int äl barâc?*

Insâmma, inción ed quî ch'i lizèven al giornèl èra cuntänt.

Acsé San Pîr al gé a Gabrièl:

- *Guèrda mò in Purgatòri, ch'ai ha da èser un famâus giurnaléssta e ciâmel qué ch'a i dmandän una consulänza.*

Int un bâter d òc', al giurnaléssta l arivè. San Pîr al spieghé la fazannda che inción èra cuntänt dal giornèl, e al déss:

- *Vó ch'a sí dl amstîr, gîs bän, cum arèggna da fèr?*

Al famâus giurnaléssta as graté un pò al zócc digànd:

- *S'a dégg ch'avî sbugliè incòsa, a n um mandarî mégga al Infèren parché a v ho manchè ed rispèt, eh?*

Pò, avó al parmàs, al seguité:

- *Secännd mé an i é brîsa däl nutèzzi da dèr e d qualli da tašair. Int al nòstr amstîr ai ha da èser sâul i fât, e bisâggna dîri tòtt. I fât, quall ch'ai é par de drî e par d sätta. E la verité, brótt a bèla ch'la séppa. Sâul la verité, cèra e natta, a tòtt i còsst. Avîv capé? E adès... pòsia turnèr in Purgatòri o oja d'andèr pió in bäs?*

San Pîr l avanzé zétt pr un bèl pzòl, pò, dâpp avair sintó anc al diretâur dal giornèl **Žil e Tèra**, al gé al giurnaléssta in che repèrt dal Žil i l arènn méss d ed lé inanz. Mo quall ch'al desidé a n v al pòs brîsa dîr: bisâggna indvinèrel.

Da cal dé i bruntlamént pr äl nutèzzi dal Paradîs i finénn, però San Pîr an èra brîsa cuntänt dal tòtt, parché l avèva vésst una bèla dunèina apanna arivè ch'la n lizèva mâi. Con la sò véssta lóng ch'la vadd anc dänter ai pinsîr dla žänt al dé una sbarlucè e,

avànd capé al mutív, al mandé sóbbit un ànzèl custòd in tèra par fères purtèr un giurnalén scrètt in dialàtt bulgnais. L ànzèl al turné con **Al Pànt dla Biànnda** e San Pîr al le dé ala bèla dunénna che, apanna al le vdé, la fé una gran bâcca da rédder par la cuntintazza e la i fé di ringraziamént con tòtt al côr. Pò la tòls sò marè sàtta brâz e i s n andénn insàmm sàura a una nuvlénna rôsa a lèzer al nòster dialàtt. Cla bèla dunénna la s ciâma Fiorîta e sò maré ed cugnómm al fà Carpàn, pròpi prezîs a un mî amîg.

Mo guèrda té, che fâti cunbinaziàn ch'ai pòl suzèder fra zîl e tèra...

Sigén Livra

La Piazòla e i *facili costumi*

A l savív cus ai é d nôv? Che una lãngua furastîra, s'a se dsmétt ed dscàrrerla, ala lóngia la se dscòrda. L é inevitâbil! Mo an se dscurdaràn mâi – dèm mànt a mé – i fatarlétt lighè al stûdi ed cla lãngua che lé, spèzi s'i én episòdi dla prémma adolesãza. Un esãmpi par mé: al tudàssc. Ai mî témp – ói, *fine anni trenta*: a cascàn sãnper lé... – int àl scòl mèdi l'èra la lãngua furastîra ubligatòria pr i mastiètt, par ví dal *Patto d'acciaio* (i al ciamèven acsé) opûr *l'Asse Roma-Berlino* (che pò invèzi, ala raîsa di cònt, pió che un'ãsa la s rivelé sàul un... asdén, e par zònta anc piotòst tarulè...). Cãl sicarnérini dâl ragazòli invèzi, chisà parché, i avèven ancãura al parmàss ed studièr al franzais. E làur, branc ed scuénzi, àl vgnèven a dmandères ed tradûser *nel gallico idioma* la frès "*I calcoli della nonna d'Ada*" (*Les calcules de la grand-mère d'Ada...*): brótti vigliacatti! Lògic che nó, par rapresãglia, a i arspundèssen ed fèr làur la traduziàn in tugnén dal "tèrz gât int al carbàn" che, come frès, l'èra sãnz'èter dimónndi mo dimónndi pió spurcaciãza dla sò. E mé qué, par dezãza, a tói a pát ed lasèr caschèr al dscãurs.

Dãnca, tant par cminzipièr, giàn ch'as èra tuchè un'insegnanta ch'l'èra d una blazza fòra dl urdinèri: la parèva un dipént ed Giuâni Buldén (un frarais ch'a sò pò mé chi l'èra!). Tant é vaira che ai ragazû dla prémma fila di banc – l'èra quèsi un'arlı – ai caschèva sãnper l'èpis in tèra, par chinères pò a cóirel e acsé sbarlucèr stra l ganb ed ste bèl patachén d una muriténna. Fà

gnént: quassta l'é sàul una divagaziàn, una *digressione*, cum al la ciamèva Giuanén Guareschi int la sò "Clotilde". Ecco, un'ètra *digressione* invèzi adès a v la cànt: ste sprucâi dla nòstra pròff bãn e spass l'avèva al sburziaglén (*le pungeva sovente vaghezza*, as dirèv sãnper par *discorrere forbito*) d insgnères e pò ed fères cantèr tòtt i *lieder*, àl canti tugnénni) ch'ai pasèva pr al zanfanèl. "*O Tannenbaum*", "*Stille Nacht*", "*Taugenichts*" e ví ed sta fâta. Naturalmânt l'èra ed pramâtica anzi, a chi témp l'èra d òblig, inparèr anc l inno tudàssc "*Deutschland über alles*" che, con tòtt al rispèt par la mùsica (l'èra un cheplavàur gñentemèno che ed Franzàssc Haydn, al mässter – fra l èter – ed Beethoven, sé, a dégg!), l'avèva però dâl paròl ch'ali èren una schifusità ed supèrbia e d aruganza: "la Germãgna sãura incòsa, sãura incòsa in tòtt al mànn..." e ví con sta manfrénna: Chèro té... ecz! Manc mèl (e qué, cum as díš, ai cãasca l'èsen) ch'ai èra la secãnda stròfa ch'la gèva: "Dòn tudasschi, fedeltè tudassca" e cioè, con la gióssta prunòzia: "*Doice frauen, doice tròje...*". Ói bãn! *Tròje* in tudàssc al vòl dîr *fedeltè*, mo par nó – cínno bulgnis un pòc sbucalè – al significhèva sàul la trójja, la vèra: an se scãpa! E alãura par nó al vair significhèt l'èra: "Dòn tudasschi, trói tudasschi". L'èra ch'a se sfughèven e a i dèven sãtta da bèl con cal *tròje*, ch'a l'švarslevèn a tótta cãna con un gósst, un argói e una viulãza ch'ai tarmèva fèn i vider dla fnèstra. Lî, puvrénna, sta ragazòla – fòssel pr ingenuità o parché la fèva véssta ed gnínte – la s adanèva a arcmandères:

- *Più piano, ragazzi! Non urlate così altrimenti ci sente il signor Preside...*

T al sarè, Rusénna! L'èra al noster pió gran šgugiòl, parché as vadd pròpi che dal òt d agãsst dl otzãntquarantòt, nó a Bulaggna i tugnãz a n i avàn mâi pió mandè zã. Adès, finé la *digressione*, a turnän int l'argumânt. Ecco, un fatarlétt ch'as pòl cuntèr l'é quall dl erãur, dl ecuévoc. Dãnca, ai ho apanna détt ch'ai èren al prinzéppi dal stûdi ed sta lãngua ostrogòta e cus'ai suzèd? Quand la nòstra *eterea pulzella* la curizé al cãnpit dal mî amîg e cunpãgn Angiulén (a l ciamèven pròpi acsé, e brîsa Anzlén), la i déss:

- *Guèrda che par dîr àura e anc arlói*

in tògno a se scrív Uhr, con l'acca int al mèz, mégga cum t è fât té, con l'acca dnanz, parché Hur l'é una bróttia paròla!

Pustarabénnder! A nuèter an s paré vaira ed córrer a sfujèr al vacabulèri (a gèven acsé, nã?) dal Grünwald-Gatti par cgnòsser cus l'èra sta bróttia paròla. Mo, lé par lé, la s andé bûsa. Ai èra scrètt: *Hure=meretrice*. Gnínt èter. Nó a s guardènn int la grugnîra piotòst sbalurde: "Mo csa vòlel mâi dir?". Apanna arivènn a cà, sóbbit a sbarlucèr int al *Cappuccini*, al dizionèri d itagliàn. E anc lé, purtròp, a fèn ciãlla. Ói, i èren témp ancãura tròp *morigerati*, e anc al vocabolèri pr àl scòl mèdi (vèl a dîr pr i *minorenni*) an se dsptunèva brîsa dimónndi, anzi, gnanc un puctén. *Meretrice*, ai èra scrètt = *donna di facili costumi*.

- *Sé - a fãg mé delùs - quassta che qué l'é una tumlè, una zuchè int i vider... l'é come dîr cum fòlla! Mo che azidãnt d un lavurîr èni sti "facili costumi"?*

- *Ói bãn - l'avé l'ispirazian Angiulén che, sãnza dóbbi, l'avèva pió sbózz ed cal pifarlòt ch'ai èra mé - as vadd che i custómm, sta dònna, la i ha cunprè in Piazòla! Là l'é pió fãzil, as i tròva d incòsa e magãra a bãn prèzi!*

Avív capé? Alãura l'é pròpi vaira che, cum i gèven i nùster víc', "a ògni schèla as i aríva d cò", cioè che bãsta vlairèl, as risòlv incòsa. Al mî amîg, defãti, sãnza tant cuncón, al cò dla gavatta al l'avèva truvè. Mé però, pió zarócc mo manc cardinzãn, a n vanzé brîsa tròp cunvènt, parché a repliché:

- *Bãn, e alãura in duv èla pò sta bróttia paròla?*

Epûr, csa vlív, anc cla vòlta lé am tuché ed tòrla pèrsa, dè che bèle a dãgg' àn avèva la nòmina dal miscredãnt...

- *Ecco - i um inciudèven - té t an cradd mâi a gnént!*

L'èra vaira, o quèsi, vésst ch'i um ciamèven cme al parsunãg' ed Petrolini, *lo scettico blu*. Blú, però parché fèn da alãura a vlèva dvintèr aviatãur, e almanc a quall, mo sàul a quall, a i cardèva da bãn.

E pò dãpp - al díš - cum èla finé la stòria? Ah, gnínt èter: l'é bèle finé! A n n avî brîsa avò abãsta? Bòna lé e stièvo!

Luvànz da Bãdri

Mâi pió acsé

In Bèl Èrti, in fâza al palâz Bântvói Nôv, ai êra dâl cà bunbardè. Int la scantunè con con via *de' Castagnoli* sâul un švanzói in dôvv ai êra un tabachèr. Invèzi che fèri una bèla piazzata, ch'l'arèv mustrè al palâz Bântvói in tótta la sô magnifizânza, socuànt ân fà i han pinsè ed turnè a tirèri só un palâz. D'ètra pèrt i avèven tótt i dirètt ed fèrel, parché ed sicûr la lizânza edilézzia par la ricostruziân l'êra anc vâlda.

Una matérna ch'a pasèva par d lé con la mî mâchina fotogrâfica, šlungândum in vatta ala ramè dal cantîr, ai ho fât socuanti fotografi: ecco cum la srêv stè la véssta s'i avèssen fât cla famâusa piazzata. E pò: avîv vést al palâz ch'i han tirè só? L é un quèl ch'al fà spadîr i dént, ch'al fà i póggn con tótt quall ch'ai é d intâuren! Mé a m dmand: mo in Cmónna chi é ch'dà al parmâss ed tirèr só di obròbri ch'én un'ufâisa al bân gósst? Êl mâi pusébbil ch'an s psèss brîsa ublighèr al costrutâur a respetèr *gli stili degli edifici circostanti*? Êl acsé difézzil tirèr só un palâz con al sô bèl pôrdg, la stablidûra râssa e magâra l'antèna in vatta ai còpp?

S'avî vójja ed fèr un girtén, andè a Cadariàn: pròpi in fâza ala cîsa, in dôvv prèmma ai êra di brutèssum capanón industrièl, i han tirè só un... bâurg antîg ch'l é una blazza! Pôrdg, curtîl con la salghè, adiritûra l'arlói ch'al bât âli âur... I l han ciamè *Borgo Sant'Andrea* (dal nómm dla cîsa) e l é la dimustraziân che con dla bôna volontè e dal bân gósst as pòl ancâura fèr quèl ed bèl!

Insónni

I dîsen che i insónni i én al spèc' di nûster desidèri. Al srà anc vaira, mo mé a n sân brîsa convént. Sé, parchè mé a n ho mâi desidèrè d andèr a girèr par Venèzia in... biziclatta. Pròpi acsé!

Pruvé a imazinèr la fadîga ch'ai ho fât cla nòt: só e zâ pr i pònt con al *velo*

cipede in spâla e pò dâpp fèr la gincâna stramèz ai turéssta incazè... Quand a m dsdé ai êra stóff strazè!

Un'ètra vòlta a m insugnè d èser a New York, sâenza un bajóc e sâenza al bigliatt par turnè a cà. Avèva però con mé la chitâra e acsé a m mité drî a un merciapî a cantèr âl mî canzunatt, dmandând la limòsna. A psî bân imazinèr che cantèr in bulgnâis in Amèrica, sperând d ardûser un quèl bajuchén, l'é dûra! Bân, i cardîv, ai ho ardótt tant ed chi *dollari* ch'ai êra dvintè un sgnâuri! Pò, a m sân dsdé ch'ai êra int al mî lèt, felîz d èser a Bulaggna mo in bulatta, cme tótt chi èter dé...

Cl insónni che què, invèzi, am al cunté un mî amîg una móccia d ân fâ: i sù nûn i durmèven insâmm int l'alcâvva e una nòt al nòn al s insugnèva che la nòna la i dèva drî con un stangatt parché l'êra turnè dal'ustarî un pôc in ciarèinna. Par difânnres *da quell'aggressione onirica*, al nòn an truvé ed méi che fèr partîr un ciciân pròpi int al mèz dla fâza dla nòna! Brîsa int l'insónni, mo int la realtè... A psî bân imazinèr cum l'andè a finîr: vitupèri a tirundèla e al nès ed cla pôvra dóna ch'al pisèva sangv cme una funtanérna.

Quíssti i én sâul trî esénpi ed quall ch'as pòl capitèr in st mânter ch'a durmân. E alâura? Avîv di insónni stranpalè da cuntèr? Tulî chërta e canatta e tachè a scrîver!

Al pèlc nôv...

Ragâz, ragâz, a s sän cavè dâi strâz! Cusa vójja dîr? A vói dîr che par fèr i nûster spetâcuel int l'*Arena del Navile* avân cunprè un pelsènic ch'l é una maravâjja: òt mèter par sî d azâr zinghè, *in piena regola con le norme per la sicurezza*, con dâu schèl pr andèr só e al bató ed laggn *ignifugo e antisdrucchiolo*! Un usvai da nôv mèlla éuri, ch'avân psó cunprèr con l'ajût – tant par canbièr – dla **Fundaziân dal Mânt ed Bulaggna e Ravanna**.

Apanna ch'i s l han purtè, anc se ai amanca socuànt mis a zóggn, avân fât cunpâgna chi cínno con al Mecâno: a l avân muntè par vâdder cum l é. Int una mèza giurnèta, Augusto, Renato, Oriano, Sèrgio e Roberto i han méss insâmm tótt i pîz, mitandi a bâlla con una prezisiân da chèp-mésster!

Adès, con un pèlc ed quarantòt mèter quèder a psân mètter in sèna anc

l'Aïda con i elefânt e i cavâl... e stièvo!

...e al tratâur!

Sâbet pasè, una cumisiân cunpòsta *dai signori Roberta Nanni, Renato Balugani, Domenico Macino, Augusto Mandrioli e Fausto Carpani* l'é andè a San Zòrz par cuntratèr un... tratâur. Sé, pròpi un tratâur da canpâgna, brîsa un quèl da tirèr un piâ, mo un SAME ed secânnda man ch'l andrèv benèssum par tajèr l'êrba drî al canèl e in vatta al èrzen. Tótt quasst par psair sänper fèr méi al nòster lavurîr ed recópper ed tótta la zòna drî al Navèlli. Naturalmânt al tratâur al vâ atrezè con una saiga da tajèr l'êrba pr infèn zâ par l'èrzen, e tótta la fazannda la vgnarà a custèr èter òt mèlla éuri zîrca...

Con cla mâchina che lé a sän intenzionè a mantgnîr in âurden al sintîr dal Pânt dla Biânnda infèn al Batfèr, par fèr in môd che i zitadén i pòsen girèr trançuèll, magâri in biziclatta e sâenza prîguel.

E i bajûc, a dirî, i avîv? Gnanc pr insónni, mo nuèter a sän di mât ch'andân d lóng l istâss, sperând che un quelcôn as dâga una man. Al prèmm l é stè al cumerziânt, al sgnèr Simoni, che quand l ha savó al parché ed cla spaisa acsé fòra dl urdinèri pr un'Asociaziân Culturèl, al s ha fât un bèl scânt e pò, ala sîra, l é vgnó a vâdder la nôstra cumèdia a Casalacc'.

Par chi vlèss dères un ajût, ecco què al nòster nómmer ed cânt curânt postèl:

**Associazione Culturale
IL PONTE DELLA BIONDA
c/c postale n. 63140057
ABI 7601 - CAB 02400 - CIN "A"**

Una precisaziân

Sicómm al pòl èser fâzil fèr dla cunfusiân fra al fói mensîl "**Al Pânt dla Biânnda**" e l'**Associazione Culturale "Il Ponte della Bionda"**, a téggna precisèr che i bajûc ch'a versè tótt i ân pr arzävver al giurnalén i sèrven par paghèr la chërta, la bóssta e al francbâll. Quall ch'a vói dîr l é che al fói al n é brîsa l'*Organo Ufficiale* dl'Asociaziân, anc se spass e vluntîra a in dscârr. S'al fòss acsé, ad arzävvel i srènn sâul chi quaranta iscrètt, e invèzi al vén spedé in bóssta o par pòsta eletrònica (a grètis) a pió ed zénczânt letûr.

Èla cèra?

Adïo Fiuritén

Ai vént ed mèrz la s ha lasè anca lî: la Fiorîta, la mamà ed Fàusto Carpan. Mo par mé l'è vanzè sänper *la Fiorîta ed Carmunén*, cla gran bèla ragazénna che int i prémm ân tränta la stèva ed cà sätta da mé, int äل Cà Nôvi ed Bûdri. Anc adès ai ho sänper in amänt cume s'al fôss air la prémma vólta ch'a la vdé: a gèva avair zîrca öt ân (ècco, alâura ai èren dal trantadû) e mé ai èra drî a turnèr só in cà dâpp ch'avèva zughè ala bâla int al giaradén, quand in zëmna ala schèla dal prémm pian am cunparé ste fiâur d na filuchénna – la Fiorîta – ch'la vgnèva fôra d'in cà mî.

- *Adïo Lurisén* – la m gé (in chi ténp al *ciao* al n usèva mégga ancâura) - a sän stè dala tô mamà.

Mé, tótt räss e scalmanè par la partîda apanna finé, avanzé lé incantè, a bâcca avërta só pr i scalén a rimirèr sta bèla apariziän. Che prémma d alâura – cum èrel pusébbil – a n avèva mâi nutè: fôrsi parché ai èra ancâura tröp... parmadézz. Lî, defâti, con i sù quénng' ân, l'èra, da cum a la vdèva mé, al pió bèl sprucajén ch'as pséss imazinèr: magrénna, slanzè, con un gran bèl prufilén (cal pió fât nasén a póna) e una grâzia naturèl in tótt al sô purtamänt. E pò cal ghèrb, cal mudén int al salutèrum: “*Adïo Lurisén!*”. Mé, pòver cínno timidéssum e piotòst salvâdg, a m arcôrd che, ògni vólta ch'a l'incuntrèva, ste salut l um rindèva felîz par tótta la giornèta.

Dâpp, int l autón dal trântazénc, con la mî famajja a vgnè a stèr a Bulaggna e qué, ògni tant, (l'èra dimónndi amîga ed mî mèder) la Fiorîta l'arivèva a cà nòstra quand la vgnèva in zitè a fèr la cunsaggna di sù lavurîr

da majèra. Pió d una vólta, s'la fèva tèrd, la s farmèva a durmîr da nó.

Mo pò a s èren pèrs. La guèra, che par mé l'è stè travajè dimónndi, la mî zoventó tribulè, lavurànd ed dé, fagànd äل nòt starlénni in vatta ai líber pr arivèr a ciapèr la làurea; al tãnp rubè par zughèr al fúddbol e pò al mî esèlli (mé a l ho sänper cunsiderè acsé) par ventèdû ân a Como.

Insàmma: ai é vló che par chès zénc ân fà a incuntrèss Fàusto e a dvintéss sô amîg par turnèr a vadder dâpp a pió ed mèz sècol la sô mamà, la bèla ragazénna, la gran senpatî dla mî prémma etè. E par mé, quand a m sän truvè dnanz a lî e a s sän abrazè, l'è stè un'emoziän e una tenerazza prezîsa a qualla d una vólta. A l'ho guardè ancâura con i ûc' ed tant ân indrî: la Fiorîta carénna e graziâusa che int la mî fantasi ai ho sänper idealizè. Pròpi da bân: l é un sentimänt ch'al n é mâi sparé, mo ch'al m é armès sänper con una gran delicatazza in fännd al còr.

Adès, Fiorîta, che t as è lasè, a sän mé stavólta a dîrt con l istäss afèt: “*Adïo Fiuritén!*”.

Nâ, anzi: “*A se vdrän! E prèst, fôrsi!*”. Parché am sà che anca mé, oramâi, a n tirarò brîsa inanz dimónndi.

Lòris

Chèro Lòris,

in tótta sinzeritè a t dégg che mé a n vlèva brîsa dscàrrer ed mî mèder, parché qué andän a rîsg che al nòster fôï al pòsa dvintèr un buletén ed necrològ'. Mo quand ai ho lèt al tô scrètt a m sän arcadó. La Fiorîta che té t descrîv l'è qualla che mé a n ho brîsa cgnusó: una ragazlénna ed quénng' ân. Dal tâu paròl as capéss che té t ai é vló bân, una scóffia infantîl e sänza speranza, parché mî mèder a quénng' ân la sfilacèva bèle con mî pèder, ch'ai n avèva vént.

Guèrda la fotografî: am l'ha dè un mî cusén pròpi al dé dal traspòrt. La Fiorîta l'avèva pròpi quénng' ân, l'è cum t l'è cgnusó té. Mé a sän cuntànt d avair pasè con lî i ùltum ân, e té t sè cus'a vôi dîr, parché ògni tant t arivèv con i cecolatén. Lî l'èra bèle int un lèt e mé ai fèva incòsa, anc äل pulizî personèl. La i èra arivè pianén pianén, in mòd naturèl, anc se par fèr zèrt quî al srèv stè méi ch'ai fôss una fiòla. Mo ai èra mé, e adès a sän cuntànt, anc se

ògni tant am scapèva la pazénzia... Mo dâpp a ridèven...

Mé e mî fradèl a sän riusé a tgnîrta alîgra fén a pûc dé prémma ch'la partéss.

- *Dâi mò, Fiuritén, fà mò un bèl surîs*
- a i gèva.

E lî la ridèva, anc s'l'avèva dal mèl. Ónna däli ùltmi frès ch'l'ha détt l'è stè quassta: “*Ai ho i fiû pió bî dal mând!*”

Grâzie, Fiuritén.

La siänza di nûster vîc'

Èrba dala fivra (*Gentiana centaurium*) – centaurea minore, volgarmente biondella, genzianella. Pianta cui si attribuiscono proprietà simili a quelle della genziana, specie se spontanea, parendo che in stato selvatico sia più amara e attiva che coltivata. Se ne raccolgono le sole sommità fiorite, che si utilizzano per gli usi farmaceutici, per la distilleria e la liquoreria. Per l'estrazione dell'essenza si usa il materiale fresco, per la liquoreria e farmacia si fa disseccare. Risiede la proprietà della centaurea in un principio amaro solubile nell'alcool. La centaurea entra nella preparazione dei liquori amari.

Da: G. Ungarelli, *Le piante aromatiche e medicinali nei nomi, nell'uso e nella tradizione popolare bolognese*.

Tipografia Luigi Parma, 1921.

Al Pânt dla Biännda nómmer 60

Mais d avrèll dal 2007

Diretâur iresponsâbil e limusnîr:

Fàusto Carpan

Dsèggn uriginèl:

Lupàmmbol (Wolfgang)

Umberto Sgarzi

Matitâza (Giorgio Serra)

Coretâur di sbâli: **Bertén ed Sèra**

Strulgân eletrònîc: **Âmos Lèli**

Spediziän: par pòsta, purtröp.

Abunamént: fén ch'ai n é, a tirän d lóng.

Indirèzz:

FAUSTO CARPANI

Casella Postale 3179 Bo. Ponente

Via Saffi 30/32

40131 BOLOGNA

tel. cell. 339-3536585 – fax 051-385283

faustocarpani@alice.it

Tótt i scrètt in dôvv an i é brîsa indichè l autâur i én ed Fausto Carpani.

I sît bulgnîs i én quissti:

www.pontedellabionda.org

www.lafamigliabolognese.it

www.bulgnais.com

www.clubdiapason.org

